

(ב) [תורה כ: טל המנוה],
 (ג) קדוש יא. בכורות
 ה. נ: מעלה ד: תמורה
 ו. ערכן טט: א) [תמורה
 כ: ערכן טט: ב) [תמורה
 כו: א] [תמורה כ: ע"ש,
 ט) געיל נו: (ו) מהר"ם,
 (ז) דף ס: א] (ח) ג"ל
 (ט) דף ק: א] (י) ופי' רש"י (ס) ופי' ע"ש
 תוספות תמורה כ: ד"ה
 בין למר כ' ועי' תוס' סט
 ד"ה לא אמרו.]

גליון הש"ס

תוס' ר"ה יא וכו'
 ואיני אס' הפתחא. עין
 לעיל דף ט"ז תוס' ד"ה
 וכו':

מהו למינקט מינייהו ומיכל. כלומר אגידולין ידיהו לא מציעא לן שהרי
 אפי' הוה עומר של אשתקד את הזרעים קודם שזרעו וזרעם קודם
 העומר ולא השרישו הוה הגידולין אסורין עד שיצא עומר הבא כי קא
 מיצעי ליה לנקוטין מן הזרעים שבקרקע ומיכל לאחר העומר: ושרינהו

מהו למינקט ומיכל מינייהו כמאן דשריין
 בכרא דמי ושרינהו עומר או דלמא בטלינהו
 אגב ארעא תיקו **אמר רבא אמר רב חסא**
 בעי רבי אמי אונאה אין להם ביטול מקח
 יש להם או "אין להן אמר ר"ג הדר אמר
 רב חסא פשיט ר' אמי אונאה אין להם
 ביטול מקח יש להם ר' יונה אמר אהקדשות
 ר' ירמיה אמר אונאה אסוריהו משמיה
 דר' יוחנן אמרו אונאה אין להם ביטול מקח
 יש להן מ"ד אהקדשות כ"ש אהקדשות
 מ"ד אהקדשות אבל אהקדשות לא כדשמואל
 דאמר שמואל דהקדשות מנה שחיללו
 על שוה פרוטה מחולל תנן התם יאם היה
 קודש בעל מום יצא לחולין וצריך לעשות
 לו דמים א"ר יוחנן יצא לחולין דבר תורה
 וצריך לעשות לו דמים מדבריהם ור"ל
 אמר אף צריך לעשות לו דמים מן התורה
 במאי עסקינן אילימא בכדי אונאה בהא
 לימא ר"ל צריך לעשות לו דמים דבר תורה
 והתנן אלו דברים שאין להם אונאה
 הקרקעות והעבדים והשטרות וההקדשות
 אלא ביטול מקח בהא לימא רבי יוחנן
 צריך לעשות לו דמים מדבריהם והא"ר יונה
 אהקדשות ורבי ירמיה אמר אהקדשות
 ותרוייהו משמיה דר' יוחנן אמרי אונאה אין
 להם ביטול מקח יש להם לעולם בביטול
 מקח ואיפוך דרבי יוחנן לר"ל ודר"ל לרבי
 יוחנן במאי קמיפלגי בדשמואל דאמר
 שמואל הקדש שוה מנה שחיללו על שוה
 פרוטה מחולל מר אית ליה דשמואל ומר
 לית ליה דשמואל איבעית אימא דכולי
 עלמא אית להו דשמואל והכא בהא
 קמיפלגי מר סבר שחיללו אין לכתחלה
 לא ומר סבר אפילו לכתחלה איבעית
 אימא לעולם בכדי אונאה ולא תיפוך
 וברב חסדא קמיפלגי דאמר מאי
 אין להם אונאה אינן בתורת אונאה
 דאפי'

אמר ר"ג הדר א"ר חסא אונאה אין להן ביטול מקח יש להם. משמע
 דרב נחמן לא פליג ארז חסא רבו וקשה לר"ת דבפ' המקבל
 (לקמן דף קמ. ושם) אמרינן זבן צר' וזוה ק' סבור מינה כו' אמר
 רב נחמן אין אונאה לקרקעות אלמא אפי' ציטול מקח אין להם ותיזך
 ר"ת דאין אונאה עד פלגא אבל מפלגא
 ואילין מיקרי ציטול מקח יש להם
 ואפי' שפיר הוא דתנן (לעיל דף נו):
 רבי יהודה אומר אף המוכר בהמה
 ומרגלית אין להם אונאה ומפרש
 בגמרא עד כדי דמייהו מדקאמר
 אף משמע דקרקעות נמי אית להו
 האי שיעורא ובפירק אלמנה מונית
 (כמויות דף טז: טז:) תנן שום הדיינין
 שפחתו שותו או הוטרפו שותו מכרס
 צטל רש"י אומר מכרס קיים ומפרש
 התם (ט) דמכרס קיים עד פלגא:
יצא לחולין בו' למ"ד צריך לעשות
 לו דמים מדבריהם יאל לחולין
 הכל אבל מדרבנן צריך לשלם להקדש
 אונאה ולמ"ד צריך לעשות לו דמים
 דבר תורה דיש להקדש ציטול מקח
 יאל לחולין כנגד המעות שנתן והשאר
 יתחלל דמיים שישלם וקמ"ל דלא
 אמרינן כיון שיש להקדש ציטול מקח
 יבטל הפדיון ולא יאל לחולין כלל
 כמו בהדיקו דהמקח בטל והיינו
 טעמו משום דבהדיקו המאנה חזר
 משום שאינו רוצה להחזיר האונאה
 ושאפילו אם המתאנה פוטרו מלהחזיר
 מ"מ שניהם חוזרים כיון שהמתאנה
 היה יכול לצא לדי הפקד אם לא
 ירגיש ויחזור בכדי שיראה אבל הקדש
 המתאנה אינו יכול לצא לדי הפקד
 כשידע המתאנה שאינה הקדש לא יוכל
 ליהנות עד שיוסיף על דמיו כדי שיוי
 וע"כ צריך להוסיף ולא יוכל לחזור
 דאפי' מחייבי להקדש בטעות מפקד
 כדאמרינן ציט נחולין (ב"ב דף קנב):
 ושם ד"ה ולא) לא תשיימה את
 דאמירתו לגבוה ממסירתו להדיקו
 כ"ש כאלן שיתחייב להוסיף אע"פ
 שטעה והיה סבור שיתחלל בכך כל
 ההקדש ולא יטעך להוסיף כי מ"מ
 נתאנה לשוה צוהו ולא נתכוון משתאנה
 לאנות ההקדש ואינו יכול לחזור ולכך
 אין שניהם חוזרים: **והאמר** רבי
 יונה אהקדשות. ציטול מקח יש להם
 ולא היה יכול לתוך דציטול מקח
 יש להם מדרבנן דאם כן מאי
 איכא בין אונאה להקדש דציטול מקח דאונאה נמי צריך
 להוסיף דמים מדרבנן מדפרין אי צאונאה בהא לימא ר"ל דבר
 תורה אבל לרבי יוחנן דאמר מדבריהם אפי' שפיר ולעיל נמי
 אמר יד הקדש על העלוונה אפילו צאונאה ועוד אי ציטול מקח
 דקאמר ר' יונה מדבריהם א"כ נטעך לומר דלמ"ד אין להם ציטול
 מקח היינו אפילו מדרבנן א"כ להשלים דמים ובהדיא קמני דלרין
 לעשות לו דמים ולעיל) יד הקדש על העלוונה: **ומר** סבר אפי'
 דבתחילה. תימה דבפ' המקדש שדכו (ערכין דף טז.) אומר כי אמר
 שמואל שחללו לכתחילה מי אמר ובפ"ק דפסנהדרין (דף טז:) אמר
 דבשמות הקדש צעין ט' וכהן ולעולם הבעלים קודמין שמוסיפין
 חומש אלמא מחזירין אחר ריות הקדש ו"ל דה"פ שחללו אין שנתכוון
 לחללו פחות מדמיו שצדו זה אסור לעשות ואין צריך להשלים
 אלא מדרבנן אבל לכתחילה עשה דבר שמוטר שנתכוון לחללו
 שוה צוהו וטעה ונמצא שהקדש שוה יותר ישלים מן התורה
 ומר סבר אפילו לכתחילה לא ישלים אלא מדרבנן אף על פי
 שנתכוון שוה צוהו אבל בזמיר ל"כ אסור לאנות ההקדש (ט):
 דאפילו

קבא א מ"י פ"ג מהל'
 מכירה ה"ל ח סגמ
 לאון קט טו"ע ח"מ ס'
 רכ סעיף כט וע"ש נתי"מ:
 קבא ב מ"י פ"ג מהל'
 ערכין הלכה ח ורכ
 אלפס ע"ז פ"א דף של"ג:
 קבא ג מ"י פ"ג מהל'
 תמורה ה"ל א ב:

מוסף רש"י

מהו למינקט. לנקוט מהן
 קודם השרשון (מנחות
 סט.) ושרינהו עומר.
 דהא דלמקו ואם לאו אסורין
 על שיער עומר הבא,
 נבטולין מיירי, או דלמא
 נבטולין אגב ארעא וכי
 לקוט להו כבדולין דמי
 (שם) שחיללו על שוה
 פרוטה מחולל. דאין
 אונאה להקדש. דמכבי אים
 את אחיו ואשמעינן שמואל
 דכי היכי דלמיטע מחלואה
 אימעיט נמי מביטול מקח
 (קדושין יא.) וצריך
 לעשות לו דמים. שחא
 אחיה על חולין שוה כמותה
 על הקדש שחא מחלל עליה
 ולא יתאנה להקדש. (תמורה
 כו.) יצא לחולין דבר
 תורה. דלמרינן בפירק
 המנות והנקיים (בבא)
 ואם כל בהמה טמאה,
 נבעלי מומין שנפדו הכתוב
 מדבר (שם) (טז.)
 מדבריהם. דמ"ת אין
 אונאה להקדש דמכבי אל
 חונו אים את אחיו, ולא
 הקדש (שם) לעשות לו
 דמים מן התורה. רב
 חסדא מפרש לה לקמן
 (שם) בכדי אונאה. דלא
 נתאנה אלא שותו (שם).
 ביטול מקח. שנתאנה
 יתר משמות (שם) ביטול
 מקח יש להם. שאם
 נתאנה יתר משמות חזר
 לר' יונה קשיא דר' יוחנן
 אדר' יוחנן (שם) (כז.)
 ואיפוך כר' ר' יוחנן אמר
 צריך לעשות דמים דבר
 תורה ור"ל אמר מדבריהם
 (שם) דבריו עלמא אית
 להו דשמואל. ופי'
 דקממטין לחולין דהאי
 מחלל. לומר אם היה
 נבעו לאנות ההקדש וחלל
 דמים דהי מתחללין. אבל
 להי אמר ר"ל צריך לעשות
 דמים דבר תורה משום
 דאיהו לא מטיחין לחללו
 דמים שמתין אלא סבור
 שיהי החולין ציין את דמי
 ההקדש, ור' יוחנן סבר בכך
 מחטין לחללו (שם) בכדי
 אונאה. דלא נתאנה אלא
 שותו (שם). ולא תיפוך.
 להא דר' יוחנן ור"ל
 ואונאה קיימי ונבעול מקח
 לא איירי דקא קשיא לך
 לר"ל ממתי' דללו דברים,
 לא קשיא. דהאי מתוך לה
 ר"ל דבר חסדא. דאפילו
 פחות משמות חזר, וה"ק
 קא אים את אחיו הוא
 דבשיעור שותו משלם פחות
 משמות לא משלם, הא
 הקדש אפילו פחות מכדי
 אונאה חזר, והיינו דבר
 תורה דקאמר ר"ל לעיל. ור'
 יוחנן מוקי
 כמשמעותיה. אבל בביטול
 מקח לא איירי בלל ר' יוחנן
 ולא מיקש לא לר' יונה ולא
 לר' ירמיה (שם).

איכא בין אונאה להקדש דציטול מקח דאונאה נמי צריך
 להוסיף דמים מדרבנן מדפרין אי צאונאה בהא לימא ר"ל דבר
 תורה אבל לרבי יוחנן דאמר מדבריהם אפי' שפיר ולעיל נמי
 אמר יד הקדש על העלוונה אפילו צאונאה ועוד אי ציטול מקח
 דקאמר ר' יונה מדבריהם א"כ נטעך לומר דלמ"ד אין להם ציטול
 מקח היינו אפילו מדרבנן א"כ להשלים דמים ובהדיא קמני דלרין
 לעשות לו דמים ולעיל) יד הקדש על העלוונה: **ומר** סבר אפי'
 דבתחילה. תימה דבפ' המקדש שדכו (ערכין דף טז.) אומר כי אמר
 שמואל שחללו לכתחילה מי אמר ובפ"ק דפסנהדרין (דף טז:) אמר
 דבשמות הקדש צעין ט' וכהן ולעולם הבעלים קודמין שמוסיפין
 חומש אלמא מחזירין אחר ריות הקדש ו"ל דה"פ שחללו אין שנתכוון
 לחללו פחות מדמיו שצדו זה אסור לעשות ואין צריך להשלים
 אלא מדרבנן אבל לכתחילה עשה דבר שמוטר שנתכוון לחללו
 שוה צוהו וטעה ונמצא שהקדש שוה יותר ישלים מן התורה
 ומר סבר אפילו לכתחילה לא ישלים אלא מדרבנן אף על פי
 שנתכוון שוה צוהו אבל בזמיר ל"כ אסור לאנות ההקדש (ט):
 דאפילו

כדי דמי הקדש: **יאל לחולין דבר תורה.** ואפי' אין זו יפה כמותה כדאמר
 דאמעט מחלואה: **אף צריך לעשות לו דמים דבר תורה.** דגבי הקדשות
 ערכך כתיבא בכולהו וקסבר ערכך שוויו משמע. ור' יוחנן סבר ערכך
 כל דמים שיערכוהו משמע ליה אם זול אם יוקר: **והא"ר יונה אהקדשות**
 כו. לר' יונה קשיא דרבי יוחנן אדרבי יוחנן: **ואיפוך.** אליבא דר'
 יונה. אבל אליבא דרבי ירמיה לא תיפוך דהא לר' ירמיה אליבא דרבי
 יוחנן הקדשות אין להם ציטול מקח דמ"ד אהקדשות אבל אהקדשות
 לא כדשמואל. וה"ו איתא בתמורה (ו) לרבי יונה איפוך וקמיפלגי ר"ל
 ור' יוחנן מ"ד אין להן ציטול מקח אית ליה דשמואל דכיון דאימעט
 מחלואה לא שגא שותו לא שגא יתר משמות דאילו גבי הדיקו
 אמרינן טעה אבל בהקדש ליכא למימר טעות: **ומר** ליה דשמואל.
 קסבר כיון דאיכא יתר משמות לאו דרך מקח הוא וכיון דלגבי מקח
 לאו מיידי הוא גבי חילול נמי לאו מיידי עבד: **שחיללו** אין. דהא
 אימעט מחלואה לא שגא גדולה ולא שגא קטנה: **לכתחילה** לא.
 ודבר תורה דערכך שוויו משמע: **ומר סבר אפי' לכתחילה.** ערכך
 כל דהו משמע הלכך לאפקועי אסוריהו ואפילו מדרבנן שרי ומייהו
 לאחור ומן ישלם: **לעולם** בכדי אונאה. וקאמר דבר תורה ואפילו
 בכדי אונאה צריך לעשות דמים דבר תורה: **ולא חיווך.** דאי חיווך
 להן אונאה דמתני' כרב חסדא דפחות מכדי אונאה חזר מל"ר יוחנן
 דקאמר אין מחזירין להן אונאה הוא. אבל ר"ל כי מותנת ליה (ט) ממתימא
 מוקי לה כרב חסדא: **מאי** אין להן אונאה. דגבי הקדשות
 דאפילו

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

קסו א מ"י פ"ז מהל' ט'
מקדש ה' ט'
קסז ב מ"י פ"ח מהל'
מעלה הלכה ד'
קסח ג מ"י פ"ט מהל'
שקלים הלכה ט':

מוסף רש"י

המקבל עליו לספק
סלתות מארבע. שקבל
מעות מן הגזבר כדי לספק
סולה כל השנה ויקבל עליו
למת ארבעה סאין בשלש
ויקרי. ועמדו משלש. שלש
שקלים בשלש. ומוסף רש"י
מארבע. ומוסף רש"י סאין כמו
שקבל (וחוחו ז) למעות
הקצב קוטות דהא הקדש
קטו ממנו נמעות דמכיו
ויחן הספק וקטו ויש (שם)
מחזיק. משלש ועמדו
מארבע. קיבל עליו למת
ג' סאין בשלש והולו ועמדו
ד' סאין בשלש (שם ו) ויש
מספק מארבע. דלא הא
הקצב חמור מהקדש. דכל
זמן שלם משך יכול לחזור
כזו (שם חתי"ו). ובין
בחוץ ואח"כ מקדשישין. דלא הא
הקצב כשעור דמי כל הענין
לומר כשן טוהן נקבד
הבית היו קוין כל זכרי
הענין ממעות של חוץ.
או היו לוקחין כל זכרי
הענין היו מקדשישין אותו
קן הכי מביחין ממעות של
הקדש כשעור דמי כל הענין
והשם שהשביחו האומנין
בנין ושכר האומנין ואומר
מחול קדשה שיש נמעות
הללו על הענין הזה
וימלא הענין קדוש ויחמיות
יאלו לחולין ויפרישין מהן
שכר האומנין ממה שחוללו
והשם שהשביחו האומנין
בנין ויפרישין לאותן עליו
מהן מעות של חוץ נעשו
כזה וכרי הענין או לאותן
השמינית לכן זכרי הענין
(שם י"ג). יצאו עבדים
שהוקשו לקרקעות.
דמיו והתמללם אחס
וגו' (ב"ב ס"ב). אין
גופן ממון. אלא גרמין
לגנות ממון (שם). כי
יתן איש אל רעהו
כלל כסף או כלים
פרט. פרשת שומר חנם
היא דמיה בהשאל (ד' ז')
פרשה ראשונה בשומר חנם
ופשה בשומר שטרות
בשאל. ובי שומר חנם
אין לו עליו אלא שטעה.
דמכמי (שמות כג) ונקבד
כלל הבית אל האלוהים
עם כל שאת דו (שם ו)
מ. בני העיר ששלחו.
ע"י שלח. את שקליהן.
לירושלים למקדש ירושה
מ. אם משנתרמה
התרומה. ג' קופות קודם
שנדע שאלו (שם).

דאפילו כל שהוא חוזר. ודוקא הקדשות אבל קרקעות עד
פלגא אינו חוזר: **בשלמא** בהדיוט (ה) זה חומר
ותו יא. פ"י זהו מדוע שהדיוט חומר אבל בהקדש זה חומר נממיה
פ"י מה חידוש הוא שמאלנו חומר בהקדש מנהדיוט ולא גרסינן
תו לא שהרי אף בהדיוט א"כ טובא
שומר חנם אינו נשבע *וכל הכך
דמתניתינן: **ביון** פלגא הגזבר
נפקא דהוה לחוץ. ולא מני למימר
לחזפיה נממד ללא נפקא לחולין
לא"כ ליכא אגז נטר כיון שהלוה
אסור להשתמש בהם ללא זכה בהם:
לספק סלתות מארבע ועמדו
משלש. תימה. היכי
מייירי אי יאלו השער או לא יאלו השער
ויש לו א"כ בהדיוט נמי שרי ואי
ללא יאלו השער וגם אין לו על מה
מחלל מעות הקדש וליכא למימר
שימלל על פירותה דהא אע"ג שזהו
ריוח הקדש שמתנה למת ארבע סאין
בשלש להקדש כל השנה כיון דנשעת
חלול מחלל על דבר שאינו שזה זהו
זילותא דאם לא כן אמאי הדך ביה
ממאי דלוקי דלחויף נממה כו' ומהו
הטעם נמי אין לומר לב"ד ממנה
עליהם להחלל בשביל ריוח הקדש
דא"כ נחנס חזר בו משהיא קמה ו"ל
כגון שהמנדב אדם למת ק' סלעים
ולא הקדישם עדיין ונתנס לנחמס
כדי למת להקדש ארבע סאין בכל
סלע ואלו השער של לקוטות אבל לא
יאלו השער כלל אסור דלמא אתי
לחלופי בהדיוט ולכך נקט ועמדו
אחר ק' משלש וכן צווי אס נתן
ק' וזוי לאלס שיחירי להקדש מאלה
ועשרים אסור דלפילו מדאורייתא
נראה דאסור דחשיב כאלו מקבל
מלוה עלמנו כמו (קדושין דף א.) מן
מנה לפלוני ואקדש אני לך דמקדשת
מדין ערב דחשבו כאלו קבלה ממנו
והא דשרי בסמוך דלחויף ארבע
במאה ועשרים אינו שהגזבר עלמנו
נותן וגם ארבעים הם דמוכחא מילתא
שהם של הקדש אבל דרך מקח וממכר
שנתן על הקלות וגם יאלו השער
של לקוטות שרי להקדש:
שומר חנם אינו נשבע. נראה
דהוא הדין דליתו משלם
דלפילו שומר שטרות אף פשה נראה
ללא משלם מדפריץ לקמן (דף נח.)
מהשוכר פועל לשומר כו' ולא משני
כשפשה והיינו טעמא דמכל דין
הפרשה אמעיטו והא ללא קמני אינו
משלם דהוי רבותא טפי משום דעיקרה
בשבעות פרק הדיינים (דף מב.)
ונסבה אגררה דהתם:
רעהו ואלו ש' הקדש. (ו) וזכריש
מרוצה (ב"ב דף עו.) ממעט
מוגזב מצית האל"ס: **כי יתן איש**
אל רעהו כ"ס. כריש ג' מיניס (מיר
ד' לה) דריש כפרט וכלל ופרט וצמ"כ
דריש בכלל ופרט לחולל וגראה לכל
הני כללי ופרטי אסמכתא דנמרוצה
דרשינן מעל חמור שור ושה חד
למעוטי עבדים וחד למעוטי קרקעות
וחד לשטרות בין מכפל בין משבעה
והשתא אחי שפיר דכסף או כלים
דרשינן פרק שבעות הדיינין (שבעות דף לו.) ושם ד"ה מה) מה כלים שניס אף כסף שניס מה דבר חשבו כו':
נשבעין

דלפילו פחות מכדי אונאה חוזר: **ואין רבים ואונאה להקדש**. אין
אסור אונאה ואסור רצית נוהג בהקדש. ולקמיה מפרש היכי דמי
רצית להקדש: **דין אונאה להדיוט**. שמות: **ואין דין אונאה**
להקדש. דלפילו פחות מכדי אונאה חוזר: **היינו דקמיה כו'**. בתמיה
והא חומרא דהקדש הוא: ומשני כי
קמני חומר להדיוט ארצית קאי:
אונאה. ומשום אונאה ליתני נמי זה
חומר בהקדש: **אלא הקדש זה חומר**
והו לא. בתמיה: **דלחויף**. שהלוה
הקדש לחולין ולא הכניס תחמיהן
להקדש כלום וסוג הוא אללו כסבור
שחומר משום שכר הקדש: **והו לכו**
דהדיוט. של גזבר שהרי עליו לשלם
להקדש קרן וחומס: **הכא במאי**
עסקינן. האי דקמני אין רצית
להקדש לאו בהלוואה קאי אלא בהדיוט
שקביל מעות מן הלשכה מן הגזבר
לספק סלתות כל השנה לנמחות של
צבור ארבע סאין בשלש והוקרו
ועמדו משלש סאין בשלש דלילו
הדיוט אסור לפסוק על פירות עד
שיאלו השער וכאן אפילו לא יאלו
השער עדיין לארבע פוסקין: **רב**
פסא אמר. לעולם בהלוואה דלחויף
מאה נממה ועשרין ודקמיה לך הלא
מעל: **כאכני בנין**. עסקינן שהלוה
הגזבר מהן להדיוט דאין בהן מעילה
ואין על הגזבר לשלם אלא שליח
בעלמא הוא: **דאמר שמואל בנין**
בחוץ. כשהן בנין בניית הקדש לא
היו קוני הארבעים והטיט ממעות
הקדש כוי שלא יצואו האומנין והטעם
לידי מעילה אס שצו עליהם או אס
יהנו מהם אלא לוקמין בהקפה והרי
הן חול עד שיצוה בחומה ומשהן בנייות
בחומה נותנין מעות הקדש ולוקמין
אותן והוא הקדשן או אס התנדב
אס ארבעים נותן לצנאי ואינו קורא
שם הקדש עליהן עד שימננו בנין
הלכך לא מעל הגזבר: **על כל דבר**
פשה. סיפיה דקרא משמע בנין
טענת גזב או גזבנן עלמנו: **ולא תשלומי**
שלש וארבעה. שלשה לשה וארבעה
לשור דכיון דלחויף טעמא דכלל
חדא שהכלל בטובא ומוכר בכלל
תשלומי ד' וה' ופי יתן וכו'. לקמן
בהשאל (דף ז') אמרי' פרשה ראשונה
לאמרנה בשומר חנם שניה בשומר שטרות
וכחוצ פרשה ראשונה ונקבד בעל
הבית וגו' ואוקימנא לשבעה בהמפקד
(לעיל דף מא.) **שקליהן**. שקלים של
חדר לקרבנות צבור: **ונגנבו**. מן
השלומין: **אם משנתרמה הפרומה**.
אס כשאלו לדין כצר נתרמה הפרומה
שהיו תורמין הלשכה בג' קופות (ט):
נשבעין

תורה אור השלם
1 על כל דבר פשע על
שור על חמור על שיה
על שלמה על כל אבדה
אשר יאמר כי הוא זה
עד האלהים יבא דבר
שניהם אשר ירשיען
אלהים ישלם שנים
לרעהו שמות כב כ
2 כי יתן איש אל רעהו
כסף או כלים לשמר
וגב מבית האיש אם
יקצא הגנב ישלם
שמות כב ו
3 כי יתן איש אל רעהו
חמור או שור או שיה וכל
בדמיה לשמר ופית או
נשבר או נשבה אין
ראיה: שמות כב ט

הגהות הב"ח
(א) הו"ל ד"ה בשלמא
בהדיוט זה חומר פ"י כ"ל
ומינות וכו' וכו' נמקם:

גלוין הש"ס
ג"כ בנין בחול. עין
לעיל דף נד ע"א חוס'
ד"ה הקדש: תוס' ד"ה
בשלמא וכו' וכל הגז
דהתני'. עין נמסר דף ז'
ע"כ חוס' ד"ה א"ל:

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

נח.

עין משפט
נר מצוה

(א) ונעיל טו: (מג.)
(ב) שמונת מנ: (ע"ש.)
(ג) ופסוקים קח.
(ד) ומוסף פ"ח נדרים לו.
הקפדה שנת פ"ח.
(ה) ונעיל טו: (ע"ש.)
(ו) וקלים פ"ג מ"א.
(ז) וקלים פ"ג מ"א.
(ח) וקלים פ"ג מ"א.
(ט) וקלים פ"ג מ"א.
(י) וקלים פ"ג מ"א.
יבמות קכז: ד"ה על ומוס'
ממות פד: ד"ה שומר.

נשבעין לגזרים. שלא פשעו בהן שהן הדין דמיון שטרמו
אח הלשכה אין אחריות אבידה על הנעלים אלא על ההקדש
כדאמרין לקמן תורמין על האבדו שיהא חלק בקופות הללו למי
ששלה שקלו ואבדו ואינו יודע עכשיו שאבד: ואם לאו. שזודע להם
מקודם לכן שזו אין תורמין עליהם
אלא על מנת שישלחו להם אחרים
תחמיהם לפיכך בני העיר הן צעלי
הדין של מתני' ושנועה זו כתי
אלאבדו: שהחזירו. קאי אנגבו:
אלו ואלו שקלים הם. דמיון דקדוש
קדוש: הכא בנושא שכר עסקין.
כלומר שנועה זו לא ליפטר מתשלומין
היא דללו שומר חנם נשבע על
הפשיעה ולא נושא שכר משלם גניבה
ואבידה כי מתני' ושנועה זו כתי
ליטול שכן נשבעין שאינן נרשותן
וגזינן שכן מן בני העיר. ולקמיה
פריך והא כיון דשומר שכר יש עליו
לשומר מגניבה ואבידה ולא שמר לא
השלים עבודתו אין לו ליטול שכר:
נשבעים לגזרים. בתמיה. והלא אין
שכן אלא על בני העיר: נשבעים
לכני העיר. ליטול שכן ונמעמד
הגזרים מפני שההפסד על ההקדש:
והכא נמי נהי דשלומו לא משלמי.
דאימעט הקדשות מתשלומי שומרים:
אגרייהו מיהא לפסיד. שהרי נשמענדו
לשומר מגניבה ואבידה ועל מנת כן
היו נוטלין שכר והרי לא השלימו
מלאכתן: כלפטים מוויין. דלונס הוא
ולשמירה זו לא קבלו עליהם: הא
מני ר"ש הוא. במקטת שנועות
(ד' מג.): יש לכן אונאה. ככדי
גרס לה ומאן דגרסי לה לא ידע שאמר
ר"ש כהנא לגבי שנועה והוא
ללמד ממשנתנו: שחייב באחריות.
שהמפקד חייב באחריות הלך כדדייה
דמי לר"ש והכא נמי חייבין כל בני
העיר לשקול אחרים תחמיהן: פורמין
על האבדו. כשהיו ממלאים שלש
קופות מכסף הלשכה והיא תרומה
ליקח מכסף הקופות כל קרבנות בצור
ותורמין אותן ע"מ שיהו שלש קופות
ראש ותרומה לשיירי שיהו אותן
שהציאו שקלים הנשארים בלשכה
זוכים בתרומת הקופה להיות הקרבנות
גם עליהם ותורמין אותן אע"פ ששלה
שקלו ואבדו לו ואין ידוע לו ועל
הבטוי. ועודנו נדרין: ועל העמיד
לגבות. מי שנאנס ולא שלח שקלו
באדר היה משלחו כל השנה כולה
והתנין בשופר שחבבו עליו תקלין
חדתין והלשכה היתה נתרמה ג' פעמים

תורה אור השלם

1 נפש כי חטאת וקמלה
מעל בידהו ובחש
בעמיתו בפקדון או
בתשומת ד או בגזל או
עשק את עמיתו:
ויקרא ה' כא

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה וכן אמר
ר' יוחנן וכו' איכ' אמאי
בעי:

גליון הש"ס

נבי' ונשבעין ליטול שכן.
עין בהגהות מרבי' פ'
האומנין את מה:

נשבעין לגזרים. פרש"י אס שנתרמה התרומה צאו לדין
נשבעים לגזרים דמני תורמין על האבדו משמע שרובה
לפרש תורמין על האבדו שאבדו שליח קודם שנתרמה אך לא צאו
לדין אלא אחר שטרמו וקשה לפירושו דהוה ליה זו ואין ל"ל זו
דכ"ש על הגבוי שלא נאבד שומרין
עליו וגם הפסד לא מיירי צבואם
לדין ויש לפרש תורמין על האבדו
שכא ליד הגזבר ונאבד קודם שטרמו
כיון שהגיע ליד הגזבר ועל הגבוי
ועודנו ציד השליח דרך תורמין
אע"ג שנאבד אחר שטרמו ועל
העמיד לגבות אחר זמן ושלולמו
לגזבר אע"פ ששבעת הרמה לא נתנה
עדיין לשליח ונפרק בתרל דתמוכות
(ד' קח.) וס' ד"ה ועל) גבי מולד הנלה
דפריך בשלמא שוקל שקלו דמני
תורמין על האבדו כו' פירוש אותו
שנאבד משליח אחר שטרמו דלדין זה
הנאה כיון שהוא פטור ולא כפרש"י
דהתם דפי' דמעמיד לגבות מוכיח
דמורמין אע"פ שלא יגבה לעולם ואין
משמע כן בשמעמין:
דתנין תורמין ע"ב כו'. דתניא
גרסינן דלדין זו משנה
בשקלים ומימה אמאי לא מוכח מגופא
דלדין חייב באחריות מדקאמר
נשבעין לגזרינן ולא לבני העיר:
(א) אמר רבי יוחנן בשקנו מידו.
וא"ת דצ"ב הפועלים (לקמן
ד' זד.) ע"ש) תנא מתנה שומר חנם
להיות כשואל להחמיצו בצונסין ופריך
במאי מתנה דצדקס ומשני אמר
שמואל בשקנו מידו ור' יוחנן אמר
אפילו תימא לא קנו מידו כהוא
הנאה דקא נהימנן ליה גמר ומשעבד
נפשיה א"כ מאי צבי קנין וי"ל דהכא
דפטור אפי' משנועה לא משעבד
נפשיה בלא קנין אי נמי התם כיון
שמתחייב כשואל סבורים העולם
שהשאל לן ובהיא הנאה משעבד
נפשיה: לשמור הורעים. וא"ת
והיאך מותר לעומר כיון ששומר הא
כמיז (ויחזקאל מה) ממשקה ישראל מן
המותר לישראל ודרשינן (מ"ב פ'
צבר) ואת עבדי מיריך לא תצור מן
המשומר אי אתה בוצר אצל אתה
בוצר מן ההפקר משמע דאסור אס
ליקט מן המשומר וכי תימא אינו
אסור כי אס לצור אצל אס עבר
ובצר שרי לאכול הא אפילו מן ההפקר
אסור לצור דלצריה תולדה דקצריה
כדאמרין גריס מועד קטן (ד' ג.)
וי"ל שלא היה מוחה לעולם מליקח
לעומר ומעמנן היו נמנעין מליקח:
הא

נשבעין לגזרינן ואם לאו נשבעין לכני העיר

ובני העיר שוקלין אחרים תחתיהן יבמצאו
או שהחזירו הנגבים אלו ואלו שקלים הם
ואין עולין להם לשנה הבאה אמר שמואל
הכא בנושא שכר עסקין ונשבעין ליטול
שכן אי הכי נשבעין לגזרינן לבני העיר
מבעי ליה אמר רבה נשבעין לבני העיר
במעמד גזרינן כי היכי דלא נחשדינהו ואי
נמי כי היכי דלא לקרו להו פושעים והא
נגבבו או שאבדו קתני ושומר שכר בגניבה
ואבידה חייב מחייב והכא נמי נהי דשלומו
לא משלמי אגרייהו מיהא לפסיד אמר רבה
נגבבו כלסמין מוויין אבדו שטבעה ספינתו
ביום רבי יוחנן אמר הא מני ר"ש היא
דאמר קדשים שחייב באחריותן יש להן
אונאה ונשבעין עליהם התיבה עד שלא
נתרמה התרומה משנתרמה התרומה קדשים
שאינו חייב באחריותן נינהו דתניא דתורמין
על האבדו ועל הגבוי ועל העמיד לגבות
אלא א"ר אלעזר השבועה זו תקנת חכמים
היא שלא יהו בני אדם מזולזים בהקדשות:
נושא שכר אינו משלם: רמי ליה רב יוסף
בר חמא לרבה תנן נושא שכר אינו משלם
ורמינהו דהשוכר את הפועל לשמור את
הפרה לשמור את התינוק לשמור את
הזרעים אין נותנין לו שכר שבת לפיכך אין
אחריות שבת עליו היה שכיר שבת שכיר
חדש שכיר שנה שכיר שבוע נותנין לו
שכר שבת לפיכך אחריות שבת עליו מאי
לאו לשלם לא ילהפסיד שכוו או הכי
רישא דקתני אין אחריות שבת עליו הכי
נמי דלהפסיד שכוו ומו אית ליה שכר שבת
והא קתני אין נותנין לו שכר שבת אשתיק
א"ל מידו שמיע לך בהא א"ל הכי אמר רב
שישת יבשקנו מידו וכן א"ר יוחנן יבשקנו
מידו: ר"ש אומר קדשים שחייב באחריותן יש
להן אונאה ושאינו חייב באחריותן אין להן
אונאה: תני תנא קמיה דר' יצחק בר אבא
קדשים שחייב באחריותן חייב שאני קורא בהן
יבד' וכחש ושאינו חייב באחריותן פטור שאני
קורא בהן בעמיתו וכחש אמר ליה כלפי לייא
איכבא

מוסף רש"י

נשבעין. השולחן שבעת
שומרי לגזרינן. שהרי
ההפקד להקדש. שאין
הנעלים חייבים לשקול
עוד. דתניא (כתובות קח.)
תורמין על האבדו שלא
נרש (ויחזקאל מה.) ואם
לא. שלא נתרמה התרומה
אין ההפקד להקדש אלא
על נעלים. לפיכך נשבעין
לכני העיר (שם.) ואין
עולין להם. לנעלים
ואיכין לשקול לשנה כהנה
(שם.) קדשים שחייב
באחריותן כיו נשבעין
עליהם. כגון אמר הרי
על עולה והפסיד כהנה
למדו והפקדה ליה. נשבע
עליה אותו שהפקדון כדו.
דבעיה קרינן ביה. דדבר
הגורם למתן ל' משענן
ממנו דמי (שבתות כה.)
תורמין. את הלשכה בשלש
קופות. על האבדו. אף
על מי ששלה שקלו ואבדו.
ועל הגבוי. שעדין לא
הגיע אליו. ועל העמיד
לגבות. ואפילו לא נגבה
לאחר מכן יש לו חלק
בתרומה ובקרבנות אלא
שומר מלוה (כתובות קח.)
והיא שכוו שבת.
שנוטים לו ו' ספויים
שכרו לשנוע. אע"פ שנגיע
ליום שבת פשוט אחד. כיון
דכל יום שבת נצבע עם
שכירות שאר השבוע. זו היא
הנשעה. ששכר שבת מנליע
חזון ימי השבוע. נותנין
לו שכר שבת. דהנשעה
שרי (נדרים דז.) לפיכך
אחריות שבת עליו. דהא
נותנין לו שכר השבת (שם.)

נשבעין לגזרינן ואם לאו נשבעין לכני העיר
ובני העיר שוקלין אחרים תחתיהן יבמצאו
או שהחזירו הנגבים אלו ואלו שקלים הם
ואין עולין להם לשנה הבאה אמר שמואל
הכא בנושא שכר עסקין ונשבעין ליטול
שכן אי הכי נשבעין לגזרינן לבני העיר
מבעי ליה אמר רבה נשבעין לבני העיר
במעמד גזרינן כי היכי דלא נחשדינהו ואי
נמי כי היכי דלא לקרו להו פושעים והא
נגבבו או שאבדו קתני ושומר שכר בגניבה
ואבידה חייב מחייב והכא נמי נהי דשלומו
לא משלמי אגרייהו מיהא לפסיד אמר רבה
נגבבו כלסמין מוויין אבדו שטבעה ספינתו
ביום רבי יוחנן אמר הא מני ר"ש היא
דאמר קדשים שחייב באחריותן יש להן
אונאה ונשבעין עליהם התיבה עד שלא
נתרמה התרומה משנתרמה התרומה קדשים
שאינו חייב באחריותן נינהו דתניא דתורמין
על האבדו ועל הגבוי ועל העמיד לגבות
אלא א"ר אלעזר השבועה זו תקנת חכמים
היא שלא יהו בני אדם מזולזים בהקדשות:
נושא שכר אינו משלם: רמי ליה רב יוסף
בר חמא לרבה תנן נושא שכר אינו משלם
ורמינהו דהשוכר את הפועל לשמור את
הפרה לשמור את התינוק לשמור את
הזרעים אין נותנין לו שכר שבת לפיכך אין
אחריות שבת עליו היה שכיר שבת שכיר
חדש שכיר שנה שכיר שבוע נותנין לו
שכר שבת לפיכך אחריות שבת עליו מאי
לאו לשלם לא ילהפסיד שכוו או הכי
רישא דקתני אין אחריות שבת עליו הכי
נמי דלהפסיד שכוו ומו אית ליה שכר שבת
והא קתני אין נותנין לו שכר שבת אשתיק
א"ל מידו שמיע לך בהא א"ל הכי אמר רב
שישת יבשקנו מידו וכן א"ר יוחנן יבשקנו
מידו: ר"ש אומר קדשים שחייב באחריותן יש
להן אונאה ושאינו חייב באחריותן אין להן
אונאה: תני תנא קמיה דר' יצחק בר אבא
קדשים שחייב באחריותן חייב שאני קורא בהן
יבד' וכחש ושאינו חייב באחריותן פטור שאני
קורא בהן בעמיתו וכחש אמר ליה כלפי לייא
איכבא

בנה צפרוס הפסח וצפרוס עלרת וצפרוס החג' וכשמגיע זמן לתרוס

בנה צפרוס הפסח וצפרוס עלרת וצפרוס החג' וכשמגיע זמן לתרוס
נותנין מעוט השופר בלשכה ותורמין וכשתורמין תרומה ראשונה מתנין
אף על העמיד לגבות וגם בשניה ובשלישית והמציא אחר שנתרמה השלישית נותנו לשופר ששמו תיקלין עתיקין ונפול לשירי הלשכה ומהן
באין חומת העיר ומגדלומיה: אלא אר"א. לעולם שנועה זו ליפטר מן התשלומין היא ובשומר חנם ודקשיא לך ממני' דאורייתא פטור לגמרי
ורבנן הוא דתקון לה שלא יזולו בהקדשות בשמירתן: השופר אס הפועלים. גזבר של הקדש ששכר פועלים משל הקדש: לשמור אס
הפרה. חלומה שלקחה ושומרין אותה שלא תיפסל בעליית עול או צמוס: לשמור אס הסינוקות. שלא יעמאו. שהיו מגדלין אותן
לפרה בחלירות הבהיותם בסלעים ותחמיהן חלל כדאמרין בנכוסה בדישן תחת המטו (ד' כה.) לפי שעשו מעלה צבוח צבוח אס
הפרה שמהא פרישמו צטורה ואין אחיו הכהנים נוגעין זו כל שבעה כדאמרין בסדר יומא (דף ט.) והתינוקות הללו שלא נעמאו
מעולם משלמים מים מתקדשין ומזין עליו כל שבעה: ולשמור הורעים. שדה המצבתת וזרועה לעומר קודם לפסח נשבעים יום כדאמרין
במנחות (ד' פה.) אי נמי בשביעית ספיחים לעומר וזחי הלחם: אין נותנין לו שכר שבת. אס שכיר יום הוא: לפיכך אין
אחריות שבת עליו. אס אירע בהן קלקול בשבת אין חייב לשלם: שכיר שבת. שנוע: שכיר שבת. שמיטה שלמה: נותנין
לו שכר שבת. שנבלע בשכר שאר הימים ואינו מפורש לשבת: בשקנו מידו. שאס ילקחל שכירותו ישלם הא ודאי ישלם שהרי הוריד
ועממו לכך ושיעבד נכסיו: פני סנא. לענין שנועת הפקדון שאס גזילות: קדשים שהנעלים חייבין באחריותן. כגון דאמר הרי עלי
והפרישן והפקידן ליה וכפר ונשבע והודה חייב קרבן שנועה: שאני קורא בהן כה' וכחש. קס"ד טעם דחיוצא משום דהן של גבוה קרינן
צבו ומעלה מעל כה' וכחש: ושאינן חייבין הנעלים באחריותן פטור. הנשבע שאני קורא בהן צבוח שבת ומכא משני שש קרינן של
עמיתו ודעמיתו פטור דבעינן כה': כלפי לייא. כלפי היכן הדבר נוטה. לייא היכא כגון (ברכות ד' מג.) חלצני לנהרא כגני לייא:
איכבא

איכבא